

Külföldi laptárs-ajánló

Firstmonday.org

<http://firstmonday.org/>

2003. október

Studying special collections and the Web: An analysis of practice

Lorraine Normore:

Speciális gyűjtemények tanulmányozása és a világháló: a gyakorlat elemzése

Using the Internet to enable developing country universities to meet the challenges of globalization through collaborative virtual programmes

Derek W. Keats, Maria Beebe, Gunnar Kullenberg:

Az Internet felhasználása arra a célra, hogy a fejlődő országok egyetemei képesek legyenek megfelelni a globalizáció kihívásainak, virtuális együttműködési programok révén

2003. november

Coding the classroom: Technology and the practice of language

Claudia Herbst:

Az osztályterem „kódolása”: technika és gyakorlati nyelvhasználat

InformationR.net

<http://informationr.net/>

2003. október

Human studies and user studies: a call for methodological interdisciplinarity

Brenda Dervin:

Humán stúdiumok és felhasználói tanulmányok: felhívás interdiszciplináris módszerek kidolgozására

Inscription and interpretation of text: a cultural hermeneutic

examination of virtual community

Gary Burnett, Michael H. Dickey, Michelle M. Kazmer, and Katherine M. Chudoba:

Bevésés és szöveg-értelmezés: a virtuális közösség kulturális hermeneutikai vizsgálata

On conceptual models for information seeking and retrieval research

Kalervo Järvelin, T.D. Wilson:

Fogalmi modellek az információ-keresés és visszakeresés vizsgálatához

A proposed general model of information behaviour

Barbara NiedŸwiedzka:

Az információs viselkedés egyik lehetséges általános modellje

Five personality dimensions and their influence on information behaviour

Jannica Heinström:

Öt személyiség-dimenzió és azok hatása az információs viselkedésre

New Media & Society

<http://www.new-media-and-society.com/>

2003. június

Children's use of the internet: reflections on the emerging research agenda

Sonia Livingstone:

A gyermekek Internet-használata: megjegyzések egy most kialakuló kutatási tematikához

TechKnowLogia

<http://www.techknowlogia.org/>

2003. január-március

Is Instructional Technology a Must for Learning?

Wadi D. Haddad:

Feltétlenül kell oktatástechnikai eszközöket használni a tanuláshoz?

Brain Research, Learning, and Technology

Laurence Wolff:

Agykutatás, tanulás és technológia

Does This Stuff Work? A Review of Technology Used to Teach

J. D. Fletcher:

Működik ez a kóceráj? Az oktatáshoz felhasznált technikai eszközök szemügyre vétele

E-Learning - The New Frontier in the Developing World

Cheick Kante, Vishal Savani:

E-tanulás – új távlatok a fejlődő világban

Taming Science Models for Classroom Use

Boris Berenfeld, Dan Damelin, Amy Pallant, Barbara Tinker, Robert Tinker, Qian Xie:

A tudományos modellek megszelídítése osztálytermi használatra

Critical Thinking Curriculum Model

Bill Robertson, Richard Alexander: *A kritikus gondolkodás tantervi modellje*

LessonLab: Evolving Teaching into a Profession

Ronald Gallimore, Jim Stigler:

LessonLab: Hogyan fejlődhet valódi professzionális szakmává a tanítás?

The West Virginia Story: Technology Advances Learning and Teaching

Soledad MacKinnon:

Nyugat- virginíai történet: A technológia elősegíti a tanulást és a tanítást

Using Technology to Promote Critical Thinking through the Natural Sciences

Sarah S. Thompson:

Technikai eszközök felhasználása a kritikai gondolkodás fejlesztésére a természettudományok tanulásában

Preserving Culture in a Technological Environment

Edna Aphek:

A kultúra megőrzése technológiai környezetben

Raising Achievement and Lowering Costs with Technology in Higher Education

Gregg B. Jackson:

Teljesítménynövelés és költségcsökkentés a technológia segítségével a felsőoktatásban

Benchmarking Science Education Software: Less than Meets the Eye

Abha Shrivastava:*Természettudományi oktatási szoftverek szintjelzése: ami szemmel nem látható*

Interactive Television as an Educational Tool: Consumer Satisfaction and Effectiveness

Sonia Jurich:*Az interaktív televízió mint oktatási eszköz: hatékonyság és a felhasználók elégedettsége*

Are We Connected? Miscommunication about Internet Connectivity between Countries in the North and in the South

Désiré Baartman:*Kapcsolatban vagyunk? Félreértések az északi és a déli országok között az Interneten keresztül létesített kapcsolatokkal kapcsolatban*

Evaluation of e-Learning Engineering Graduate Courses

Katia Tannous, Marta W. Donida:*Elektronikus tanulással elvégezhető magasabb szintű mérnöki kurzusok értékelése*

Complexities and Challenges of Integrating Technology into the Curriculum and Examinations

Joanne Capper:*A technológiai eszközök alkalmazásával kapcsolatos bonyodalmak és nehézségek az oktatásban és a vizsgákon*

RxGB: A Low-Tech Prescription for High-Anxiety Among Students and Writing Faculty Jesse

T. Airaudi: RxGB:*Egyszerű technikai recept a vizsgadrukk leküzdéséhez diákok és az íráskészség oktatói számára*

WorthWhileWebs

Joseph M. Baltrus:*Hasznos web-oldalak*

WiFi Technology: Creating Affordable Universal Internet Access

Alan Levy:*WiFi technológia: mindenki számára elérhető egyetemes Internet-hozzáférés*

Lifelong Learning in the Global Knowledge Economy: Challenges for Developing Countries

The World Bank, Human Development Network:*Élethosszig tartó tanulás a globális tudás gazdaságban: kihívások a fejlődő országok számára***Terminal**<http://www.terminal.sgdg.org/>

2003. nyár

School edition: what reorganization?

J. P. Archambault:*Iskolai kiadás: vajon miféle átalakítással?*

Free manuel or „Napster educatif”

de J. M. Dalle:*Ingyenes tankönyv vagy pedagógiai « napster »*

Free contents and educational institutions. Budapest Open Access Initiative (BOAI) for a free access in results of the research

Hélène Bosc:

Ingyenesen hozzáférhető tartalom és az oktatási intézmények (Budapesti kezdeményezés a nyilvános hozzáférés lehetővé tételére, kutatási eredmények)

A public space of mathematical cooperation : the Sesamath Association

Sébastien Hache:

Nyilvános fórum a matematikai együttműködésre: a Sesamath Egyesület

The distribution Debian Gnu/Linux for the education

Yves Potin:

A Debian Gnu/Linux terjesztése oktatási célokra

Technicity Time

<http://www.technicitytimes.com>

2003. június

Inspiring Activism While Teaching Skills YouthTech: A technology and media empowerment program at TecsChange

Aram Falsafi, Betsy Rueda Gynn:

A fiatalok technikai aktivitásának ösztönzése a készségek tanítása közben: a TecsChange média- és technológia-fejlesztő programja

Oktatás tematikájú folyóiratok**Journal of Computers in Mathematics and Science Teaching (JCMST)**

ISSN# 0731-9258 Quarterly

A *JCMST* az egyetlen olyan folyóirat, amit speciálisan az információtechnológia alkalmazásának szentelnek a matematika és a természettudományok oktatásában. A *JCMST* mélyreható elemzési fórumot biztosít a természettudományok, a matematika és a számítógép-tudomány területein folyó információcserének.

Journal of Interactive Learning Research (JILR)

ISSN# 1093-023X Quarterly

A *JILR* a következő interaktív tanulási környezeteknek az elméletével, tervezésével, megvalósításával, hatékonyságával és az oktatásra és képzésre gyakorolt hatásával kapcsolatos tanulmányokat közölt: szerzői rendszerek, számítógéppel segített nyelvoktatás, értékelési rendszerek, számítógépre alapozott oktatás, számítógéppel közvetített kommunikáció, együttműködő tanulás, megosztott tanulási környezetek, teljesítménytámogató rendszerek, multimédia rendszerek, szimulációk és játékok, intelligens „ágensek” az Interneten, intelligens tutori rendszerek, mikrovilágok és virtuális valóság alapú tanulási rendszerek.

Journal of Educational Multimedia and Hypermedia (JEMH)

ISSN# 1055-8896 Quarterly

A folyóiratot azzal a programmal hozták létre, hogy multidiszciplináris fórumot biztosítson a multimédia és a hipermedia oktatási alkalmazásának, fejlesztésének és kutatásának területén folyó szakmai vitákhoz és az eredmények közléséhez. A *JEMH* fő célja az, hogy hozzájáruljon a

tanítás és a tanulás elméletének és gyakorlatának fejlesztéséhez ezeknek a nagyhatású és ígéretes technológiai eszközöknek a felhasználásával, amelyek lehetővé teszik a kép, a hang, a szöveg és az adatok integrációját.

Journal of Technology and Teacher Education (JTATE)

ISSN# 1059-7069 Quarterly

A tanárképzésben alkalmazott információtechnológiával kapcsolatos ismeret- és tapasztalatsere fóruma. A *JTATE* tartalmi spektrumába beletartozik a pedagógusképzés és továbbképzés, a posztgraduális képzési programok olyan területeken, mint a tanterv-elmélet és az oktatás, az oktatási adminisztráció, a tantestület-fejlesztés, az oktatástechnológia és a számítástechnika felhasználása az oktatásban.

Information Technology in Childhood Education Annual (ITCE)

formerly JCCE

ISSN# 1522-8185 Annual

Elsődleges információforrás és fórum a gyermekek oktatásában alkalmazott információtechnológiai eszközök felhasználásával kapcsolatos kutatások számára a kisgyermekkor, az óvodai és az általános iskola alsó tagozatában folyó oktatás és nevelés területén. Ez az évente megjelenő folyóirat értékes forrást nyújt minden pedagógiai szakember számára, aki számítógépet használ gyermekek oktatásában és nevelésében.

Educational Technology Review (ETR)

(Electronic Journal)

ISSN# 1065-6901 Quarterly

<http://www.aace.org/pubs/etr>

Az Egyesület a Számítástechnika Fejlesztéséért az Oktatásban (AACE – Association for the Advancement of Computing in Education) tagjai számára az egyesület kiadásában megjelenő folyóirat az AACE tagjai számára nyújt fórumot a különféle tudományágak, oktatási szintek, illetve információtechnológiák művelői között folyó információcseréhez. Célja az olyan elgondolások és gyakorlati megoldások kifejlesztésének ösztönzése, amelyek hozzájárulhatnak az oktatás tökéletesítéséhez az információtechnológia segítségével.

Contemporary Issues in Technology & Teacher Education (CITE)

(Electronic Journal)

ISSN# 1528-5804 Quarterly

<http://www.citejournal.org>

Az Információtechnológiai és Tanárképzési Társaság (SITE – Society for Information Technology and Teacher Education) elektronikus kiadványa, amelyet a *Journal of Technology and Teacher Education* című folyóirattal multimédiális, interaktív partnereként hoztak létre. Az U.S.A. Szövetségi Oktatási Minisztériumának „A holnap tanárainak felkészítése a technológia alkalmazására” (PT3 – Preparing Tomorrow’s Teacher to Use Technology) című programja keretében nyújtott pénzügyi alapok segítségével megalapított *CITE* lehetővé teszi a hang- és animációs kép-információk, továbbá szimulációk közlését, valamint lehetőséget ad a folyamatos, közvetlen eszmecsere folytatására elméleti kérdésekről.

English summaries of the original Hungarian studies

Andrea Kárpáti

Education in the knowledge based society and computer assisted learning

This paper deals with some important trends observed in the period following the third phase of the penetration of information technology into education, when large scale equipment acquisition and some considerable development of digital instructional media have already been done, namely, concentration on instruction itself and on teacher training. In the introduction, based on international school research projects, it is demonstrated how the future development of school learning environments enriched by ICT can be modeled. In the next section one of the longstanding, unsolved problems of public education, viz. the elimination of chance inequalities stemming from social background differences is addressed, through several ICT projects implemented by the OECD and various agencies. Then, based on the analysis of recent findings of international research programs in learning performance testing, answers are sought to the question of decisive influence on the future of a new information culture in schools whether studying in an environment infiltrated with information technology is indeed more effective or "only" more enjoyable. The paper concludes with a brief overview of some major state projects currently underway in several European countries that are acknowledged as representing the cutting edge in the field of ICT in education, thus outlining the trends of further development to be expected.

Bertalan Komenczi

The role of school principals in developing "informatized" learning environments

This paper summarizes the results of a series of interviews and questionnaire surveys done to collect the opinions of leaders and teachers of schools that were among the first to deliberately develop "informatized" learning environments and made significant progress in the implementation of ICT. It was examined how respondents assessed current learning conditions, and what goals, aims, and images of the future characterize the work of individuals playing a key role in the introduction of ICT in the schools. In summary, a "snapshot" picture is presented of locally initiated, decentralized ongoing school development programs led by those who regard the establishment of ICT as fundamental means in the modernization of school learning environments. Progressive management represents a significant local potential for innovation, which can be utilized as a firm basis for central professional development projects financed by the government.

Péter Fehér

The Internet at the "frontiers": how far does the superhighway reach? (Internet culture and Internet utilization in rural schools)

At the outskirts of the information society, there are small settlements not yet penetrated with the Internet, which are hindered by the lack of telecommunications infrastructure in catching up with the larger communities. This paper analyzes the situation of instruction in

the smaller villages from the point of view of the spread and the utilization of novel communications and information technologies. Based on the results of recent research, the author seeks answers to the questions of what difficulties hinder the spread of Internet utilization and the use of computer assisted teaching methods in general.

CHALLENGES KIHÍVÁSOK

László Z. Karvalics
Information society studies

By today, the existence of information society studies can be considered as an accepted fact. However, it is still an open question how to identify the content and internal structure of this field of study that spreads like wildfire, rapidly becoming a regular subject in the world's universities, and how it can be approached with the means of traditional methodology. In his paper, László Z. Karvalics reviews the efforts to systematize the subject matter. He draws special attention to the characteristic features of the field that require unique solutions from the perspective of age cohort and "genre", and he gives an overview of the domestic situation, too.

LOOKING OUT

Mária Hercz
Possibilities and necessity of distance learning in the further training of teachers

This article shows the practical side of the further training of teachers. It analyzes how our existing system can meet today's challenges and the European and domestic requirements for the development of education. It reveals contradictions and points out professional deficiencies. It also shows that teachers do not have equal opportunities in this respect. For increasing efficiency through innovation, the author proposes the utilization of the possibilities offered by distance teaching and learning. At the same time, she identifies the development tasks required for implementing the suggested innovation.

Márta Turcsányi Szabó
Should we teach programming?

This paper gives a summative analysis of the results of a survey to assess the academic performance of 17-year-old students in the school subject dealing with information technology.

A külföldi tanulmányok eredeti megjelenése

Ton de Jong és Wouter R. Van Joolingen
Tudományos felfedezései tanulás fogalmi tárgykörök számítógépes szimulációjával

Scientific discovery learning with computer simulations of conceptual domains. *Review of Educational Research* 68, 179-202. AERA.NET Publications
<http://www.aera.net/pubs/rer/abs/rer682-3.htm>
Copyright 1998, American Educational Research Association. Translated and reprinted with permission of the publisher.

Jan Hense, Heinz Mandl és Cornelia Gräsel
Probléma-központú tanulás

Problemorientiertes Lernen. *Computer und Unterricht*, Heft 44/2001.

Peter J. Denning
Ahogyan tanulni fogunk

How We Will Learn. In: *Beyond Calculation: The Next 50 Years Of Computing*. Copernicus Books, 1997. pp. 267-286
<http://cne.gmu.edu/pjd/PUBS/hwwl.pdf>

A szerzők és fordítók figyelmébe

A kézirat formája:

Minden kéziratot kettes sortávolsággal kérünk leadni, a szövegtörzs hossza lehetőleg ne haladja meg a 35 oldalt. A kéziratokat Word dokumentum vagy Rich Text formátumban, csatolt fájlként kérjük megküldeni szerkesztőségünk e-mail címére: infarsfolyoirat@itk.hu.

Címlap:

Külön címlapon kérjük feltüntetni a címet, a szerző(k) nevét, munkahelyét, hivatalos levelezési címét és e-mail címét.

Kivonat:

Minden eredeti tanulmányt kérünk ellátni egy 40-50 szavas kivonattal, mely tartalmazza a cikk főbb téziseit és lényeges megállapításait.

Szövegtörzs:

A közvetlen hivatkozásokat a szövegtörzs tartalmazza. Minden idézetet és hivatkozást igénylő állítást követően zárójelben kérjük feltüntetni a szerzőt, az idézett vagy hivatkozott mű megjelenésének évszámát és az idézett oldalakat, például (Weber 1995:25-31); két vagy három szerző esetén (Weber-White 2000), (Weber-White-Babits 1985); több szerző vagy munkacsoport esetében (Klein et al. 1998), (Kovács és tsai 2001).

Jegyzetek:

A szövegtörzsbe bele nem illeszthető megjegyzéseket és kiegészítéseket számozott lábjegyzetek formájában kérjük megadni.

Irodalom:

A felhasznált irodalom jegyzéke csak az explicit módon hivatkozott publikációkat tartalmazza. A szerzők neve szerint alfabetikusan rendezett jegyzéket a szövegtörzset követően, új oldalon kérjük elkezdni. Azonos szerzőtől származó több mű esetén a hivatkozott publikációkat kérjük kronologikus rendbe szedni. Klasszikus szerzők, fordítások esetében kérjük, lehetőleg tüntessék fel az első megjelenés évszámát is. A könyv-jellegű kiadványok és a folyóiratok címét dőlt betűvel szedve kérjük megadni. Például:

Bausinger, Hermann (1995): Népi kultúra a technika korszakában. Budapest, Osiris
Dobrovits Aladár (1979): Sakál a bárkában. In: Irodalom és vallás az ókori Egyiptomban. Budapest, Osiris, 205-216

Kuper, Adam – Kuper, Jessica (eds.) (1996): The Social Sciences Encyclopedia. London, Routledge

Dunbar, K. (1993). Concept discovery in a scientific domain. *Cognitive Science*, 17, 397-434

„A XX. század vége az oktatás egyik legvirágzóbb és egyben legválságosabb korszaka is. Az emberek – jobban, mint valaha – bíznak az oktatásban, s azt remélik, hogy segítségével legyőzik a szegénységet, jó álláshoz jutnak, karrierlehetőségeik javulnak, vagyis értelmes és teljes életet tudnak élni. Ugyanakkor egyre nagyobb igényeket támasztanak az oktatással szemben, fogyasztói elvárásaik megnőnek. Azt szeretnék, ha az egyetemi képzés a tudás minden ágazatára kiterjedne, a művészetektől a tárgyi kultúra történetéig. Ezen kívül több konzultációs lehetőséget és tanári segítséget, kisebb csoportlétszámokat és kevesebb bürokráciát akarnak. Széleskörű oktatást és alacsonyabb költségeket szeretnének. Végül több biztosítékot kívánnak arra, hogy a végzősök megfelelő gyakorlati tudással hagyják el az egyetemet, és hamar álláshoz jussanak.

Ez a visszás helyzet az információs- és kommunikációs technológia (IKT) robbanásszerű elterjedése miatt alakult ki. Az IKT nemcsak a munkahelyi és társasági szokásokat változtatja meg, hanem az embereknek az oktatással szemben támasztott igényeit és az oktatásba vetett hitét is.”
(Peter J. Denning)

„Ha az iskolák tárgyi felszereltségét nézzük, tudomásul kell vennünk, hogy nemcsak szemléletbeli vagy motivációs problémákkal állunk szemben. A gondok elsődleges oka a tárgyi lehetőségek hiánya. Azokban az iskolákban, ahol a lehetőségek adottak voltak, a pedagógusok megismerkedtek a számítógépekkel és megszerették használatukat.”
(Hercz Mária)

„Az új médiumok oktatási felhasználása az eddigi tanítási módszerek új eszközökkel történő támogatásánál jóval többet jelent.”
(Jan Hense, Heinz Mandl, Cornelia Gräsel)

„Ma még nem tudhatjuk, hogy az oktatás hagyományos, eddig megszokott rendszere miképpen fog megváltozni. Azt sem láthatjuk előre, hogy az iskola sokféle funkciójából melyek erősödnek meg, és milyen szerepet fog az iskola a jövőben betölteni. Bizonyos azonban, hogy ahhoz, hogy valaki a siker reményében tudjon bekapcsolódni a tudás alapú gazdaságba és a tanuló társadalomba, jó mentális felkészültségre, optimális szintre fejlődött kognitív, szociális és személyes kompetenciákra lesz szüksége. Ezeknek a belső feltételeknek a kialakításához az iskola az egyik legfontosabb – sok gyermek számára az egyetlen – műhely, speciális fejlesztő környezet. Az, hogy az iskola milyen mértékben képes ennek a feladatának megfelelni, elsősorban azoktól függ, akik vezetik.”
(Komenczi Bertalan)

„A számítógéppel segített oktatás motiváló hatása közismert, minden jelentősebb kutatás kimutat ilyen eredményt (...). Ennél lényegesen bonyolultabb kérdés, hogy vajon mit és mennyit tanul a diák, ha informatikai környezetbe kerül. Változik-e az elsajátítás ideje, módja, hosszabb ideig rögzül-e a digitális tananyag, mint a papíron vagy szóban közvetített? Számos kérdésre még keresik a választ, egy azonban bizonyos: a hagyományos iskola zárt követelményrendszerében a nyitott, rugalmas digitális információforrás nehezen él meg.”
(Kárpáti Andrea)

Leonard Dudley
A forradalom racionalitása

John Perry Barlow
Hogyan adjuk el a bort palack nélkül:
szellemi gazdaságtan a Világhálón

Nico Stehr, Hermann Strasser
Még nem dőlt el semmi: határok nélküli
világ, helyi korlátokkal

Sükösd Miklós
Totális medialitás és ökocídium
Mediatizáció és fogyasztói társadalom: ökológiai
médiakritika

Információs Társadalom

2003. III. évfolyam 3-4. szám